
Wspomnienie pośmiertne : Tadeusz Rek

Palestra 13/1(133), 104-105

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tadeusz Rek

Dnia 11 listopada 1968 r. zmarł w Warszawie w 62 roku życia Tadeusz Rek, b. adwokat i wicedziekan Rady Adwokackiej w Warszawie, b. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, a od 1957 r. sędzia Sądu Najwyższego. Zmarł człowiek szlachetny, czuły na krzywdę ludzką, który przeważną część swego życia poświęcił walce klasy chłopskiej o prawo do ziemi i oświaty, o prawo do współgospodarzenia krajem.

Był więc Tadeusz Rek, bez względu na piastowane urzędy i stanowiska, przede wszystkim radykalnym działaczem ludowym, wierzącym głęboko w zwycięstwo sprawiedliwości społecznej. Walka o równe prawa dla wszystkich, o społeczne wyzwolenie chłopów — była jego pasją życiową. I prawdą jest, co powiedziano nad Jego trumną, że był On taką postacią, której „ani dziś, ani za lat pięćdziesiąt nie będzie mógł pominąć żaden badacz chcący dochodzić prawdy o wyzwolenie i narodowej walce chłopów polskich”.

Tadeusz Rek urodził się 13 października 1906 r. we wsi Ulów, pow. radomskiego. Pierwsze wiadomości w zakresie czytania i pisania zdobywa jako samouk. Dopiero w 16 roku życia rozpoczyna systematyczną naukę, korzystając z pomocy nauczyciela. Dzięki wielkiej pracowitości i nieprzeciętnym zdolnościom kończy w 1927 r. III Miejskie Gimnazjum Męskie w Warszawie. W latach 1927—1931 studiuje na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Po odbyciu służby wojskowej, zostaje z końcem roku 1933 wpisany na listę aplikantów adwokackich u adw. Włodzimierza Gorbaczewa w Sokołowie Podlaskim, a następnie od wiosny 1936 r. — w Warszawie. W stolicy jego patronem był adw. Zygmunt Graliński, wybitny działacz ludowy (warto nadmienić, że adw. Graliński jako wiceminister spraw zagranicznych w emigracyjnym rządzie gen. W. Sikorskiego zginął wiosną 1940 r. Okręt, którym udawał się służbowo do Stanów Zjednoczonych, został storpedowany na Atlantyku przez niemiecką łódź podwodną).

Egzamin adwokacki Tadeusz Rek złożył wiosną 1939 r. Niestety, nie od razu został wpisany na listę adwokatów, gdyż zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 4 maja 1938 r. ówczesny minister sprawiedliwości zarządził zamknięcie listy adwokatów na czas określony, zezwoliwszy jednocześnie na wpisanie na nią ograniczonej liczby adwokatów, wśród których, oczywiście, dla Tadeusza Reka, jako radykalnego działacza chłopskiego, nie było miejsca. Dopiero w pierwszych miesiącach okupacji Warszawska Rada Adwokacka wpisała Go na listę adwokatów.

Dnia 12 lipca 1940 r. Tadeusz Rek zostaje aresztowany przez gestapo w grupie kilkudziesięciu adwokatów warszawskich. Przebywa w różnych obozach koncentracyjnych, m. in. w Oświęcimiu i Hamburg-Neuengamme. Wiosną 1942 r. zostaje zwolniony. Wraca do adwokatury, jednakże zawód wykonuje w bardzo ograniczonym zakresie. Natomiast całkowicie poświęca się pracy konspiracyjnej. Kierownictwo konspiracyjnego Ruchu Ludowego powierza mu redakcję pisma „Ku Zwycięstwu”, przemianowanego w okresie późniejszym na „Przez walkę do zwycięstwa”. Jednocześnie jesienią 1942 r. Tadeusz Rek bierze udział — jako przedstawiciel Kierownictwa Ruchu Ludowego — w organizującej się wówczas akcji pomocy Żydom. Był mianowicie współorganizatorem i wiceprzewodniczącym Ogólnopolskiej Rady Pomocy Żydom „Żegota”.

Po wyzwoleniu Rek wraca do adwokatury i zostaje powołany na wicedziekana Warszawskiej Rady Adwokackiej. Jednakże, tak jak poprzednio, przede wszystkim poświęca się pracy politycznej i publicystycznej. W tej zwłaszcza dziedzinie Jego działalność była bardzo owocna. Oprócz setek artykułów Zmarły napisał kilkanaście książek i wiele broszur.

Od października 1946 r. do kwietnia 1957 r. Tadeusz Rek jest Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. W tym niełatwym okresie daje się poznać jako człowiek dużych zalet serca i umysłu. Reagując żywo i skutecznie na wszelką krzywdę, zyskał sobie uznanie tych wszystkich, którzy się bliżej z Nim stykali. Postępowaniem swoim, swoim rzeczywistym stosunkiem do adwokatury i adwokatów zasłużył sobie na dobre imię.

Jako sędzia Sądu Najwyższego był zawsze bezstronny i sprawiedliwy. Ferował wyroki z niezwykłą trafnością i trzeźwością sądu, dostrzegając w każdej sprawie — poza suchym przepisem prawa — żywego człowieka.

W Jego osobie umarł więc nie tylko wybitny działacz ludowy, lecz także publicysta i prawnik. Umarł prawnik, który potrafił swój zawód wykonywać z sercem i w powiązaniu z bardzo rozległą działalnością społeczno-polityczną, a nie jest to zadanie łatwe.

I dlatego wieść o śmierci Tadeusza Reka odbiła się tak szerokim echem żelu.

f.s.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwała Plenum Naczelnej Rady Adwokackiej

Naczelna Rada Adwokacka na posiedzeniu w dn. 23 i 24 listopada 1968 r. — kierując się ogólnokrajową dyskusją nad tezami na V Zjazd i realizując wytyczne zawarte w uchwale V Zjazdu PZPR — po zaznajomieniu się z referatem Prezydium NRA na temat: „Zagadnienie polityki kadrowej” i po przeprowadzeniu w związku z tym dyskusji,

postanawia:

- I. uznać, że referat Prezydium NRA na temat: „Zagadnienie polityki kadrowej” trafnie ocenia aktualną sytuację w adwokaturze i wynikające z niej zadania organów samorządu w sprawie polityki kadrowej, a w szczególności w zakresie:
  - 1) dalszego podnoszenia oraz pogłębiania świadomości i aktywności społeczno-politycznej członków adwokatury,
  - 2) opracowania planu terenowego rozmieszczenia adwokatów w poszczególnych miejscowościach z uwzględnieniem przesłanek wymienionych w pkt II Wytycznych w sprawie rozmieszczenia adwokatów i wyznaczania sie-